

Република Србија

ФИСКАЛНИ САВЕТ

1. јул 2021. године

ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА

Резиме:

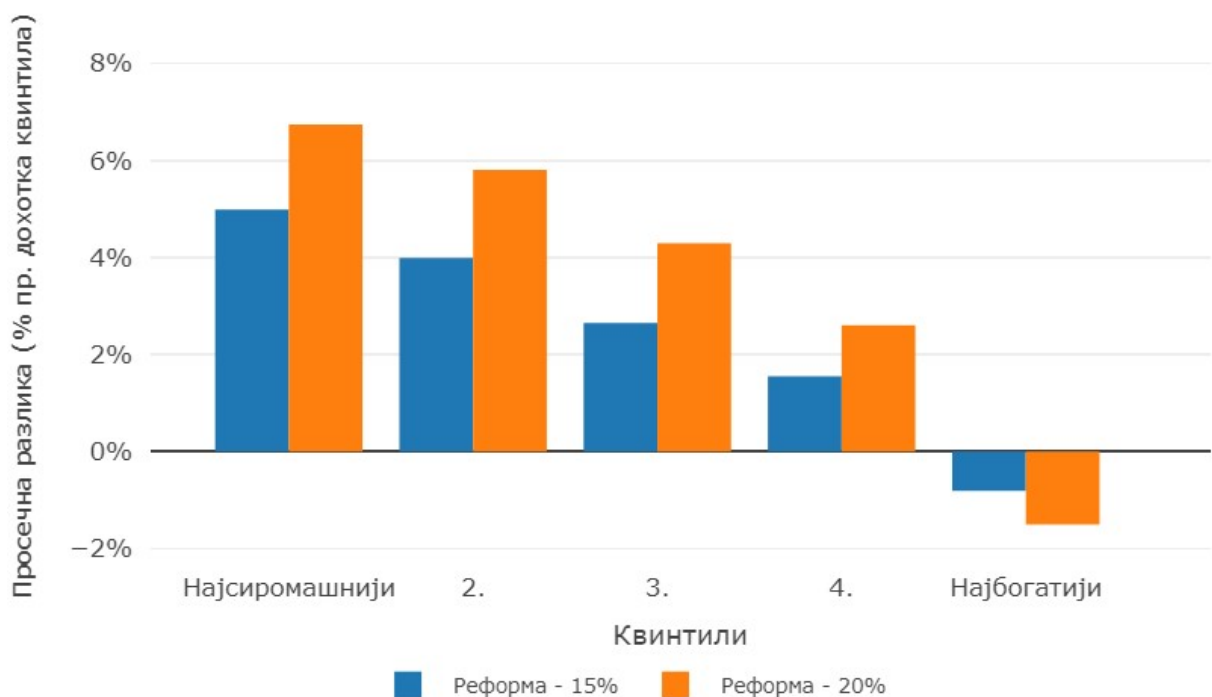
- Две деценије стар Закон о опорезивању дохотка грађана одступа од европских стандарда јер неједнако опорезује сродне категорије прихода, прописује скромне олакшице за раднике са ниским и/или нередовним примањима и потпуно изоставља пореске кредите за издржаване чланове породице.
- Створени су технички услови за пореску реформу којом би сви облици прихода од рада (зараде, привремени и повремени уговори, ауторски ангажмани, уговори о делу) били равномерно третирани и прогресивно опорезовани, док би приходи од капитала били опорезовани по јединственој пореској стопи.
- Анализирали смо реформе пореског растерећења радника са нижим примањима и оних са издржаваним члановима домаћинства, уз очување равнотеже државног буџета:
 - Порески кредит од 2.500 динара месечно за свако издржавано лице
 - Примена неопорезивог цензуса и у случају доприноса за здравство на терет запосленог, при чему би мањак у фонду здравства био накнадно надомешћен.
 - **Реформа 1:** повећање номиналне пореске стопе са 10% на 15% уз повећање неопорезивог цензуса са 18.300 на 26.000 динара месечно.
 - **Реформа 2:** повећање номиналне пореске стопе са 10% на 20% уз повећање неопорезивог цензуса са 18.300 на 40.000 динара месечно

Порези и доприноси на 100 динара нето зараде за осигураника који издржава супружника и двоје деце

Држава	Минимална зарада	Просечна зарада	Две просечне зараде	Три просечне зараде	Пет просечних зарада
Бугарска	52,7%	53,2%	53,5%	41,8%	28,7%
Хрватска	45,6%	45,6%	60,1%	72,3%	83,4%
Мађарска	44,6%	55,3%	66,3%	70,3%	73,7%
Словачка	43,1%	56,0%	73,3%	82,7%	95,3%
Словенија	51,2%	58,1%	75,7%	88,4%	106,5%
С.Македонија	45,1%	49,6%	51,9%	52,7%	53,3%
<i>просек</i>	47,2%	53,0%	63,5%	68,0%	73,5%
Србија					
Тренутно – 10%	57,5%	61,8%	64,1%	64,8%	66,7%
Реформа – 15%	29,1%	48,0%	62,1%	67,4%	71,9%
Реформа – 20%	22,2%	47,7%	67,7%	75,7%	82,6%

- Реформа са повећањем стопе на 15% и неопорезивог цензуса на 26.000 динара би повећала пореску прогресивност у Србији у складу са просеком региона, док би реформа са стопом од 20% и цензусом од 40.000 динара учинила српски систем упоредивим са најпрогресивнијим система у региону, попут Хрватске или Словачке.
- Оба приступа реформи би омогућила значајно растерећење исподпросечних зарада и пореских обвезника са издржаваним члановима породице – око 40% домаћинстава би осетило смањење пореза, за близу 50% се пореско оптерећење не би осетније променило, док би се порез повећао за нешто више од 10% домаћинстава са највишим примањима.

Графикон. Релативна промена дохотка, као % дохотка по квинтилима

- Најзначајнија пореска растерећења била би фокусирана на домаћинствима са децом – око 70% би осетило смањење пореза и повећања дохотка, за око 20% би пореско оптерећење остало непромењено, док би се пореско оптерећење повећало за око 10% домаћинстава са децом која остварују највиша примања.
- Реформа би омогућила осетно смањење неједнакости (за преко 1 пп Џини коефицијента у зависности од типа реформе) и смањење релативне стопе сиромаштва (за око 1 пп). Такође, отклањање неправичности у тренутном систему би позитивно утицало на порески морал у друштву, чиме би се оснажили напори за сузбијање сиве економије.
- Конкретни реформски модели које смо анализирали нису једини могући већ представљају илустративне примере са циљем да стимулишу ширу друштвену дискусију о потреби системске реформе пореза на доходак грађана.